

TORVET

1973

Ugland & Thorne sitt skisseforslag til terrasseblokk på torvet fra 1973. Foto: PA-2388.T01.0009. Aust-Agder museum & arkiv, KUBEN.

Ca.1970

Hovedveien gikk gjennom sentrum, tvers over torvet, gjennom tunnelen til jernbanen inntil veien ble omlagt med øst- vest tunnelen i 1995. Kilde og colorering: facebook-Rudebilstasjonen i Arendal

2023

Torvet 2023. Sett fra Hjørnet ved Gågata mot Arendal bibliotek. Foto: Mona Hauglid

1863

Etter bybrannen i 1863. Bondeheimen (Torvet 1) til venstre og Bendikskleiv i bakgrunnen. De har startet gjenfylling av Indre Poll. Foto: PA-2388.T01.0009. CC BY-SA. Aust-Agder museum & arkiv, KUBEN.

2016

Vitalisering av torvet med heis fra Fløyheia direkte ut på torvet og utbygging på Hylleveien til næring. Mulighetstudie 2016. Arkitekter: NSW arkitektur

1982

Forslag til teater og konserthus på Speilbergkvartalet og Gassverktomta. Forslag fra arkitektfirmaet Drange og Aanensen, 1982. Kilde: Agderposten

2016

I forbindelse med Arendal kommunes arbeid med plan for torvet, ble tak over deler av torvet diskutert. Illustrasjon Arki-Tek Design v/Marco Rimensberger (2016)

Torvet var opprinnelig et vannspeil og ble kalt Pollen eller Indre Poll. Dagens Pollen ble kalt Ytre Poll og var byens handelstorg før Indre Poll ble gjenfylt. Det gikk en kanal i Havnegata ut til Ytre Poll og en annen kanal i Strandgata til Indre Kittelsbukta.

Etter bybrannen i 1863 startet gjenfyllingen av Indre Poll. Etter den siste store brannen i 1868 var Herlofsens Hus (Bondeheimen, Torvet 1A), eneste hus på Torvet som stod igjen.

Etter bybrannene ble det innført murtvang. Rundt århundreskifte ser vi at Torvet fungerte som et handelstorg. Fra gamle dager var torvet stedet bøndene solgte sine produkter, mens gatehandlerne holdt seg i Kirkegaten og rundt «Det gamle politikammeret». Etter hvert flyttet også de inn på det nye torvet. Torvet var frem til første halvdel av 1900-tallet midtpunktet i handelsbyen Arendal.

Bendiksklev er en av de opprinnelige tilførselsveiene inn til sentrum. Nederst i Bendiksklev holdt Arendal Gassverk til fra 1867 -1956. Gassverket ble nedlagt i 1956 og deretter revet. Tomten ble kaldt «Gassverktomta» i årevis, og ble brukt som parkeringsplass. Det ble etter hvert bygget parkeringshus på tomten. Tunnelen fra torvet til Jernbanestasjonen ble åpnet som bilvei, Sørlandske hovedvei i 1957.

Drastiske forslag er også presentert her. Arkitekt Kristofer A. Lange hadde planer for kvartalsstruktur i Bendiksklev og i 1974 foreslo Ugland og Thorne en terrasseblokk inn i skråningen.

I 1974 foreslo Kulturvalget i Arendal bygging av teater sammen med bibliotek på tomten.

I 1982 foreslo arkitektene Drange & Aanensen nytt teater og konserthus på Speilbergkvartalet og Gassverktomta. Huvestad og Fuller- Gee tegnet ny plan for torvet i 1983, med redusert bilvei, større torgareal, fontene og blomsterbed. I stedet for teater ble det nytt Arendal bibliotek på gassverktomta, tegnet av Einar Myraker. Biblioteket stod ferdig 1998 og er sammenbygget med parkeringshus, og parkering i fjell. Det har siden vært flere planer for revitalisering av torvet. 2012 ble nytt arbeid for torvet igangsatt. Dette førte til etablering av lekeplass i 2015, tegnet av Rambøll. Lekeplassen var et spleiselag mellom kommunen og Arendal og Omegns sparekasse. Det ble som del av samme arbeid foreslått tak over deler av torvet.

I forbindelse med nye planer for Sjømannsskolen på Fløyheia i 2016 som arkitektkontoret NSW vant, foreslo de blant annet en revitalisering av torvet med annet heis fra Fløyheia direkte ut på Torvet, og påbygging av Biblioteket og utbygging på Hylleveien til næring.

«– Litt overraskende at det ikke kom uttalelser til Torvetplanen. Endringer i sentrum pleier jo å skape debatt.»

– sier prosjektleder og kommunearkitekt Kristin Fløystad til Agderposten, ved fremleggelse og høring av kommunens nye plan for torvet med tak i 2016. Agderposten 5.07.2016

Avisutklipp, fra venstre til høyre: Agderposten-05.07.2016, Agderposten-11.02.1983, Agderposten-10.12.1982.